

Cicle anual

De l'1 de febrer al 31 de desembre de 2023

Elles tenien la paraula. Dones guionistes al Hollywood silent: *Frances Marion* (1887-1973)

Frances Marion va néixer el 1887 a San Francisco, en el si d'una bona família WASP (protestants anglosaxons blancs, per la sigla en anglès): el seu pare dirigia una empresa de tanques publicitàries i la seva mare era música. Després d'un breu període a la Universitat de Califòrnia a Berkeley, mentre la família intentava recuperar-se de la fallida financera provocada per un terratrèmol, va començar a treballar com a dissenyadora i il·lustradora publicitària. Als 17 anys es va casar amb un jove artista, però de seguida se'n va divorciar. Amb 19 anys feia d'aprenent de periodista a l'*Examiner* i es va casar amb un home més gran que tenia una bona posició social, però encara era «victorià» i no tolerava les amistats artístiques de la seva dona. Marion es va tornar a divorciar i es va guanyar la vida pintant cartells promocionals per a la companyia teatral d'Oliver Morosco.

El 1913 va anar a Hollywood, on va unir-se a la pionera del cinema Lois Weber, i actuava o feia de doble de la prima donna Winifred Winston perquè era bona geneta.

Hi havia una noia guapa i amb els ulls blaus que destacava molt a l'estudi. Costava saber quina feina feia, perquè feia una mica de tot. Una setmana actuava en una pel·lícula, la setmana següent ajudava a «tallar», l'altra escrivia un guió i en el seu temps lliure s'encarregava de la publicitat.

Va conèixer Mary Pickford mentre en pintava el retrat i les dues noies es van fer amigues. Pickford va cridar Marion perquè actués a *A girl of yesterday* (1915), però aviat Marion va començar a escriure per a la jove actriu, amb pel·lícules d'èxit com *The foundling*, *Rebecca of Sunnybrook Farm* i *Pollyanna*. Va ser Marion qui li va crear una imatge de noia activa i independent però dolça i es va inventar l'eslògan «núvia d'Amèrica».

Durant la Primera Guerra Mundial Marion va ser la primera corresponsal de guerra al front. A París va conèixer l'atractiu Fred Thomson, fill d'un pastor presbiterià, jugador de futbol i valent soldat. Per no espatllar la seva carrera política i religiosa, com que Marion s'havia divorciat

dues vegades, primer es va negar a casar-se amb ell, però després d'un festeig romàntic va cedir. Mary Pickford va ser la seva dama d'honor.

Mentrestant, cada cop hi havia més pel·lícules seves, amb produccions d'una qualitat, una varietat i un èxit sense parangó. Al principi de la seva carrera, el 1921, també va dirigir un parell de pel·lícules: *The love light*, amb Mary Pickford, una història de guerra ambientada a Itàlia, i *Just around the corner*, un melodrama marginal a partir d'una història de Fannie Hurst, en què el seu marit va debutar com a actor.

El 1923 va llançar Fred Thomson com a estrella del western en una sèrie de pel·lícules distribuïdes per Joseph Kennedy i escrites per Marion amb un pseudònim masculí (Frank M. Clifton). Aquesta aventura va tenir tant d'èxit que la parella es va construir una mansió d'estil ranxo a Beverly Hills. A les revistes per a fans es van publicar fotos de la casa, com es feia amb les mansions de les estrelles. Els Thomson van tenir dos fills, que també van aparèixer fotografiats a la premsa popular.

Frances Marion va treballar per a totes les estrelles de l'època: per a Douglas Fairbanks va escriure *He comes up smiling*; per a Norma Talmadge, *The lady*; per a Rodolfo Valentino, *The son of the sheik*; per a Greta Garbo, *Love* (una interessant adaptació d'Anna Karenina), *Anna Christie*, la famosa pel·lícula en què «la Garbo parla!» (1930), i *Camille*. Marion també va escriure dues pel·lícules importants per a Lillian Gish: *The wind* i *La lletra escarlata*, ambdues dirigides per Victor Sjöström. Van ser dues de les pel·lícules de prestigi més famoses (i amb més èxit) de l'època. La llista s'ha d'ampliar encara més fent referència a *Humoresque* (1920) i *Lazybones* (1925), escrites per a Frank Borzage, *Stella Dallas* i *Excess baggage*, per donar una lleugera idea del seu gran talent.

El 1926 la MGM li va fer una oferta que no va poder rebutjar. Va escriure per a totes les estrelles de l'estudi, però més sovint (i amb més afecte) per a Marie Dressler i Marion Davies. Als inicis de Davies al cinema, havia escrit per a ella *The cinema murder* (1919) i *The restless sex* (1920),

però, per la insistència de William R. Hearst, va accelerar el seu camí a l'estrellat escrivint-li *Zander the Great*. El 1927, gràcies a les seves aptituds per a la mediació, va oferir-se per treballar, signant amb pseudònim, per a Fatty Arbuckle, caigut en desgràcia per un escàndol sexual molt sonat, i li va donar la direcció de *The red mill* (1927), interpretada per Marion Davies. Sobretot al principi del cinema sonor va ajudar Davies, que vacil·lava, preocupada pel seu tartamudeig, amb les històries per a *Bachelor father* (sense acreditar), *Blondie of the Follies*, *Peg of my heart* i *Going Hollywood*.

Quan semblava que l'estrella de Marie Dressler estava a punt d'apagar-se, Marion es va inspirar en una tira còmica que s'havia imprès a la impremta de Hearst i va escriure-li *Bringing up father* (1928) i, més endavant, *Min and Bill* (1930), una pel·lícula per la qual l'actriu es va endur l'Oscar. Durant la cerimònia dels Oscars, en els seus agraïments, Dressler va fer un discurs en què reconeixia la contribució fonamental de Frances Marion a la seva interpretació: «Pots ser la millor actriu del món i tenir el millor productor, el millor director i el millor càmera, però tot això no tindrà gens d'importància si no tens la història.»

Les carreres de Frances Marion i Fred Thomson estaven en auge quan ell va morir sobtadament d'un tètanus mal diagnosticat, a finals del 1928. Marion va mirar de trobar consol en la feina. Thalberg li va demanar que adaptés *Their own desire* (1929) per a la seva dona, Norma Shearer, que va guanyar l'Oscar per la seva interpretació. El 1930 Frances Marion també va escriure una de les primeres pel·lícules carceràries, *The big house*, dirigida per George Hill i interpretada per Wallace Beery, per la qual va guanyar el primer Oscar al millor guió. Aquell mateix any van fer junts una altra pel·lícula, la ja esmentada *Min and Bill*, que va ser un èxit de taquilla. Darrere la producció d'aquesta pel·lícula hi ha un altre tret característic de Marion: la seva generositat amb les companyes de feina. Com que sabia que la guionista Lorna Moon s'estava morint de tuberculosi i tenia problemes econòmics, Marion va fer veure que havia tret la història de la seva novel·la *Dark star* i així va fer la que MGM

pagués molts diners per obtenir-ne els drets. En el mateix període de treball intens, també va escriure *The secret six*, una pel·lícula a l'estil de les pel·lícules de gàngsters de la Warner que va donar a conèixer Jean Harlow i Clark Gable. Va guanyar un segon Oscar al millor guió amb la pel·lícula de boxa *El campió* (per la qual Wallace Beery també va ser guardonat amb l'Oscar al millor actor). Així doncs, a la seva filmografia no predominen les «pel·lícules de dones». Al contrari, algunes de les seves contribucions més originals són pel·lícules d'acció i de camaraderia entre homes, com *The big house*, en què es descriuen els horrors de la vida presidiària, i *The secret six*, ambientada a les plantes d'envasat de carn, en què es denunciaven el crim organitzat i la corrupció política. Aquestes pel·lícules, així com *The wind* per a Lillian Gish, estaven mancades de sentimentalisme i eren anormalment realistes, als antípodes dels arquetips del cinema de dones.

Marion va ser de les poques guionistes que van passar sense problemes del cinema mut al cinema sonor i va guanyar dos Oscars seguits al millor guió per pel·lícules sonores. Gran part dels guions que escrivia per als estudis anava a producció. A més d'això, va contribuir activament a definir les estrelles de la MGM: va relançar la carrera de Marion Davies; va fer brillar l'estrella de Lillian Gish, que ja s'apagava; va refer de dalt a baix la carrera de Marie Dressler i Wallace Beery, i va acompanyar Greta Garbo en la seva transició del cinema mut al cinema sonor. El 1933 també va escriure *Secrets* de Borzage per relançar la carrera de Mary Pickford i va coescriure *El sopar és a les vuit*.

El 1930, mentre treballaven en *The big house*, Marion es va casar amb el director George Hill, que havia estat càmera de Griffith i era set anys més jove que ella, però era alcohòlic. Després d'unes quantes escenes violentes, en què també es van veure involucrats els seus fills, Marion se'n va divorciar i va assumir tota la responsabilitat d'aquesta acció per no ferir-lo gaire. Hill, però, destrossat per la pèrdua i força insegur sobre la seva situació professional, es va suïcidar el 1934. La vida personal de Marion no era tranquil·la ni lineal.

A principis dels anys trenta, Frances Marion era una de les persones més ben pagades de la indústria, amb un sou de 17.000 dòlars setmanals. Els seus punts forts eren la seva gran capacitat visual i la complexitat psicològica d'uns personatges rodons. Així i tot, el 1933 va participar en la creació del Sindicat de Guionistes dels Estats Units i en va ser vicepresidenta. Durant un parell d'anys va ser activa dins del sindicat, però el va abandonar quan el conflicte es va escalfar massa.

Frances Marion, la guionista de pel·lícules mudes més important, la més innovadora i sensible, una dona moderna amb un do especial per formar estrelles, va escriure més de 200 pel·lícules i alguns dels títols més cèlebres de la història.

Giuliana Muscio